

ХЕРМАН ХЕСЕ ИГРА НА СЕНКИ

Превод от немски: Недялка Попова, 2006

chitanka.info

Широката челна фасада на замъка беше от светлив камък и големите ѝ прозорци гледаха към Рейн и Рид, а надалеч — към бляскав просторен пейзаж от води, тръстики и върби, още по-отдалечени синкавите гористи хълмове очертаваха нежно загатната дъга, следваща движението на облаците, чиито светли замъци и околните имена се виждаха да блестят само при топъл вятър, тогава в далнината те изглеждаха малки и бели. Фасадата на замъка се отразяваше в тихо течащите води, суетна и доволна като млада жена. Над водите декоративни храсти спускаха светлозелени вейки, почти ги докосваха. Надлъжно покрай стените се полюшваха бяло боядисани гондоли за разходка по течението. Тази ведра слънчева страна на замъка беше необитаема. Откакто баронесата бе изчезнала, стаите стояха празни, само най-малката — не. В нея живееше, както и преди, поетът Флориберт. Господарката бе донесла на своя мъж и на замъка позор и от нейната весела многобройна свита не беше останало нищо, освен белите лодки и кроткият стихоплетец.

Откакто го бе сполетяло нещастие, господарят на замъка живееше в задната страна на постройката. Там над тесния двор хвърляше мрачна сянка огромна, несвързана с нищо открита кула, останала от римско време, стените ѝ бяха тъмни и влажни, прозорците тесни и ниски. Близко до сенчестия двор започваше мрачният парк с големи групи от стари яворови дървета, стари тополи и стари буки.

Поетът живееше в самота, която никой не нарушаваше. На своята слънчева страна той се хранеше в кухнята и често не виждаше барона дни наред.

— В този замък ние живеем като сенки — каза той на един млад приятел, който го посети веднъж и който в неприветливите помещения на мъртвата къща издържа един-единствен ден. Навремето Флориберт бе съчинявал за обществото на баронесата притчи и галантни стихове, а след разпръскването на веселата група бе останал тук, без да го канят, без да го питат, защото неговата скромна душа се страхуваше много повече от пътищата на света и борбата за хляба, отколкото от самотата на тъжния замък. Отдавна вече той не пишеше никакви стихове. Когато при западен вятър наблюдаваше реката, жълтата Рид, и още по-нататък широкия кръг на синкавите планини и скитанията на облаците, когато вечер в стария парк чуваше как високите дървета се превиват, той се замисляше над стихове, над поезия, за която вече

нямаше думи и нивга нямаше да бъде написана. Едно от тия стихотворения се наричаше „Диханието на Бога“ и се отнасяше за топлия южен вятър, а друго бе названо „Душевна утеха“ — просто наблюдение за цветните пролетни ливади, Флориберт не можеше да декламира или да пее тези стихове, тъй като те бяха без думи, но той мечтаеше и понякога ги усещаше, най-често вечер. В останалото време прекарваше дните си обикновено в селото, където играеше с малките руси деца или пък разсмиваше младите жени и девойки, сваляйки пред тях шапка, сякаш бяха благородни дами. Най-щастливият му ден бе този, в който го срещаше госпожа Агнес с финото девиче лице. Той я поздравяваше с дълбок поклон, а хубавата жена кимваше и се усмихваше, вглеждаше се в смутените му очи и усмихната продължаваше своя път като слънчев лъч. Госпожа Агнес живееше в единствената къща, която стигаше до подивелия парк на замъка и някога е била жилище на кавалерите на барона. Баща ѝ бил лесничей и получил къщата подарък, заради някакви особени заслуги, от бащата на сегашния господар. Тя се омъжила много рано и се върнала тук като млада вдовица; сега, след смъртта на баща си, живееше в самотната къща заедно с една слугиня и една сляпа леля.

Агнес носеше прости, но красиви и винаги нови дрехи с нежни цветове, лицето ѝ бе младо като на момиче и продълговато, тъмнокестенявата ѝ коса на дебели плитки бе навита около красивата глава. Баронът бе влюбен в нея още преди да отблъсне жена си в позора и сега я обичаше отново. Сутрин я срещаше в гората, а вечер я возеше в лодка по реката до една колиба от тръстика край Рид. Там нейното усмихнато лице се докосваше до рано посивялата му брада и нейните нежни пръсти играеха с неговата жестока и твърда ръка на ловец.

Всеки празничен ден госпожа Агнес отиваше на църква, молеше се и даваше милостиня на просяците. Тя посещаваше бедните стари жени в селото, подаряваше им обувки, решеше техните внучета, помагаше при шиене, а когато си отиваше, в бедняшките къщи оставаше един кротък отблясък като от млада светица. Всички мъже копнееха по госпожа Агнес, а който ѝ харесваше и идваше в подходящ час, нему можеше да му се разреши освен да ѝ целуне ръка, да я целуне по устата, а който имаше щастие и беше красив и едър, той можеше да се осмели и нощем да се прехвърли през прозореца ѝ.

Всички знаеха това, също и баронът, все пак красивата жена вървеше по своя път усмихната и с невинен поглед, като момиче, недокоснато от ничие мъжко желание. От време на време се появяваше нов любовник, внимателно се грижеше за нея като за недостигаема красавица, а тя, опиянена от своята гордост и от приятното завоевание, се удивляваше, че мъжете ѝ се наслаждават, и се усмихваше. Тихата ѝ къща бе разположена в края на тъмния парк, обрасъл с пълзящи рози, самотна като в горска приказка. Тя живееше в нея, излизаше и влизаше, свежа и нежна, същинска роза в лятна утрин. Един чист блясък оставаше на детинското ѝ лице и венецът от тежки плитки на хубавата ѝ глава. Бедните стари жени я благославяха и ѝ целуваха ръцете, мъжете ниско ѝ се покланяха, но се подсмиваха под мустак след нея, децата тичаха към Агнес, просеха и се радваха, ако тя погали бузите им.

— Ти защо си такава, защо? — питаше баронът понякога и я заплашваше с мрачни очи.

— Имаш ли права над мене? — питаше тя учудена и разплиташе тъмнокестенявите си коси. Най-много я обичаше Флориберт, поетът, щом я видеше, сърцето му се разтуптяваше. Чуеше ли нещо лошо за нея, ставаше мрачен, поклащаше глава и не вярваше. Ако децата говореха за нея, той засилваше и слушаше думите им като песен. И най-хубавото от неговите фантазии образи бе, че мечтаеше за госпожа Агнес. Тогава поетът извикваше на помощ всичко, което обичаше и което му изглеждаше красиво: западния вятър и синята далечина, всички грейнали пролетни ливади. Той обзираше и внасяше в тази картина целия копнеж и безполезна искрена сърдечност на своя също безполезен детински живот. В една вечер на ранното лято, след дълга тишина, мъртвият замък малко се оживи. В двора гръмко проехтя рог. Влезе кола и шумно спря. Сам с един прислужник братът на господаря на замъка дойде на гости, едър красив човек, с остра брада и гневни войнишки очи. Той плуваше по течението на Рейн, стреляше за удоволствие в сребърните чайки, често яздеше на кон до близкия град и се връщаше пиян. От време на време подиграваше добрия поет и на всеки няколко дни вдигаше врява и се караше с брат си, когото съветваше за стотици неща. Предлагаше му преустройства и нови постройки, препоръчваше му промени и подобрения. Умееше да говори добре, тъй като благодарение на своята женитба беше

достатъчно богат, а собственикът на замъка бе беден и най-вече живееше в нещастие и раздразнение.

Посещението на брата тук, в замъка, беше каприз и той съжали за това още през първата седмица. Ала все пак остана и не отваряше нито дума за заминаване, толкова по-малко защото отпътуването му би било мъчително за неговия брат. Той беше видял госпожа Агнес и бе почнал да я следи. Това не продължи дълго. Ето че момичето донесе на красивата госпожа една нова рокля, подарък от непознатия барон. Не мина много и до стената на парка момичето получи от прислужника на чуждия барон писма и цветя. И отново изтекоха едва няколко дни, непознатият барон срещна госпожа Агнес в една планинска колиба в летен следобед и целуна ръката ѝ, малката уста и бялата шия. Но когато тя минаваше през селото и той я срещнеше, с дълбок поклон сваляше ездаческата си шапка, а тя му благодареше, сякаш бе момиче на седемнадесет години. И пак отшумя кратко време и чуждият барон, който една вечер бе останал сам, видя лодка да плува срещу течението, в която имаше кормчия и една светла жена. В здрача, разбира се, любопитният не можеше със сигурност да познае, но след няколко дни вече с положителност знаеше кой беше там. Тази, която през следобеда в горската колиба бе притискал до сърцето си и бе запалил с целувки, във вечерта се носеше в лодката по тъмния Рейн заедно с брат му и изчезна с него на отвъдната страна до крайбрежните тръстици.

Чужденецът стана мрачен, сънуваше кошмари. Той бе обичал госпожа Агнес не като някаква приятна волна птичка, а като скъпоценна находка. При всяка целувка бе потръпвал от радост и удивление, че от ухажването му бе сразена толкова много нежна чистота, при това ѝ бе дал повече, отколкото на другите жени в своите млади години, бе мислил за тази жена с благодарност и съобразителност, бе я прегръщал с нежност, а в нощта тя вървеше по тъмни пътища с неговия брат. И сега от яд той хапеше брадата си, а очите му искряха гневно.

Незасегнат от всичко, което се случваше, без да е потиснат от онова, което тайно обгръщаше унилия замък, поетът Флориберт живееше своите спокойни дни. Той не се радваше, че понякога гостът го дразни и се шегува с него, дори го измъчва, защото на подобни неща бе свикнал от предишните времена. Избягваше чужденеца, прекарваше по цели дни в селото или при рибарите по брега на Рейн, а вечер се

замисляше в уханната топлина на блуждаещите си фантазии. Една сутрин видя, че край стената на двора на замъка са разцъфтели първите чайни рози. През последните три лета първите от този рядък сорт той бе слагал на прага на госпожа Агнес и сега се зарадва, че и тези ще изреже и за четвърти път ще се осмели да ѝ ги предложи като анонимен поздрав.

Около обед на същия ден чужденецът го срещна в буковата гора, бяха с красивата жена. Не я попита къде е била вчера и по-завчера в късните вечери. С почти ужасяващо удивление се взря в спокойните невинни очи и преди да си тръгне, каза:

— Тази вечер, когато се стъмни, ще дойда при тебе. Остави един прозорец отворен.

— Днес не — каза тя кротко, — не днес.

— Но аз го желая.

— Друг път, нали? Днес не, днес не мога.

— Ще дойда тази вечер или никога вече. Направи каквото искаш.

Тя се обърна и се отдалечи. Вечерта чужденецът лежа край реката и дебна, докато се стъмни. Никаква лодка не се появи обаче. Тогава той отиде до къщата на своята любима, скри се в храстите и сложи пушката на коленете си.

Беше тихо и топло, жасминът ухаеше силно, а небето зад белите продълговати облаци се изпълваше с малки бледи звезди. Навътре в парка пееше птица, една-единствена птица.

Когато стана съвсем тъмно, един мъж с нечути стъпки се появи до ъгъла на къщата, почти се промъкна. Шапката му бе нахлупена ниско над челото, а и беше толкова тъмно, че това не му бе необходимо. В дясната си ръка държеше букет от светли рози, които бледо проблясваха. Дебнещият не го изпускаше от острия си поглед и приготви спусъка на пушката. Идващият насам погледна към къщата нагоре, където вече никъде не светеше. После се приближи до вратата, наведе се и залепи целувка на желязната ѝ дръжка.

В същия момент нещо пламна, изтрещя и отекна слабо в парка. Човекът с розите падна на колене, люшна се назад върху чакъла и тихо потръпвайки, остана да лежи.

Стрелецът изчака доста време в скривалището си, но тъй като не се появи никой, а и къщата остана безшумна, той внимателно се

приблужи и се наведе над простреляния, чиято шапка бе паднала от главата му. Смутен и учуден, чужденецът позна поета Флориберт.

— Ах, и този ли! — простена той и се отдалечи. Чайните рози бяха разпилени по земята, една от тях бе точно сред кръвта на падналия. В селото удари един часът. Небето се забули по-плътно в бели облаци, на чиито фон огромната кула на замъка стърчеше като великан, заспал стоешком. Рейн кротко пееше в бавното течение, а във вътрешността на потъналия в мрак парк се разнасяше песента на самотна птица дълго след полунощ.

1906

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.